

Foreldur og börn í Danmark:

Vanligt at børn eru statussymbol

- sum foreldrini fáa sær, tí tey vilja prógva, at tey eru ein familja, men tey gera sær ikki greitt at børn ikki er "vøra", sum tú keypir og blakar burtur, tá tú ikki tímir meira.

Tað sigur Ole Flemming Pedersen, lektor á Haslev Seminarium og lærari á Børne- og Fritidsseminariet í Haslev. Hann hevur verið í Føroyum og hildið fyrilestrar um viðurskiptini hjá børnum og foreldrum í nútíðarsamfelagnum.

Ole Flemming Pedersen hevur eisini verið fakligur ráðgevi í danska undirvísingarmálaráðnum í sjey ár, og veit til fulnar, hvussu nútíðar familjur í Danmark liva og trívast.

Læran um uppaling

Hann er ikki hjartskygdur um framtíðina hesum viðvíkjandi í Danmark, men heldur hinvegin heldur ikki, at hann skal koma til Føroyar at siga foreldrum, hvussu tey á besta hátt kunnu uppala síni børn.

OleFlemming Pedersen: - Tað haldi eg at tit hava havt nóg nógvar danir at siga tykkum frá. Eg vil kortini fegin geva mitt iskoyti, ið skal skiljast sum ein ávaring, at tit ikki gera somu skeivleikar, sum eru royndir aðrastaðni.

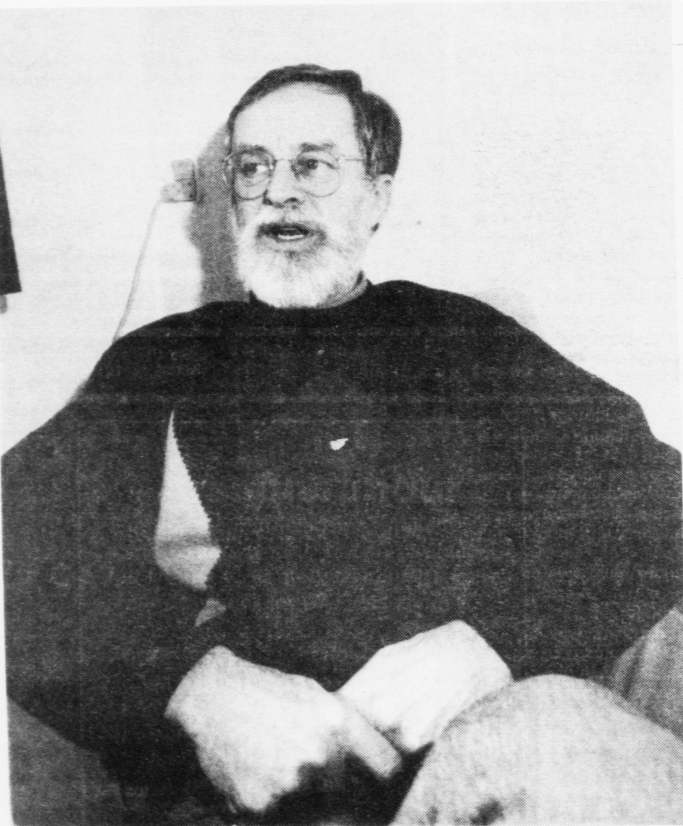
Hetta er kent fyrirbrigdi í øllum londum, t.d. at svíar taka eftir tí, sum amerikummenn hava roynt, danir taka eftir svíum o.s.fr., men oftast er trupulleikin tann, at skeivleikarnir verða endurtíknir, og at eingin ger vart teir.

Foreldur og pedagogar

- Ein misskiljing hevur verið í hesum sambandi, at foreldur hava hildið pedagogar eru betur fyrri at ráðgeva børnunum enn foreldrini.

- Alt gott at siga um pedagogar, teir hava stórt virði og góðan kunneleika, tá tað snýr seg um at læra børnini, men teir kunnu ikki setast í staðin foreldrini.

Ein kossur og eitt inniligt klemm frá foreldrum hevur meira at týða fyri barnið, enn pedagog-



Ole Flemming Pedersen, lektor á Haslev Seminarium: -

Tað gerst alt meira vanligt, at tilkomin, væl útbúgvinn hjún fáa sær barn, tí tað er ímyndin av eini familju. Tey nýta børnini at vísa fram fyri vinum og kenningum, eins og tey syrgja fyri at barnið er ílatið nýggjastu móttaklæðini. Annars er sambandið millum foreldur og børn kenslukalt

iskar góðar og flottar leikur í barnagarðinum.

Barnagarðurin skal verða eitt iskoyti hjá barninum í gerandisdegnum, men foreldrini eiga altíð fyrsta pláss í tilveruni barnsins.

Smábørn í móttaklæðum

Ole Flemming Pedersen heldur, at børn í danska samfelagnum nærur eru at sammeta við statussymbol. Ofta snýr tað seg um at vísa børnini fram

fyri vinum og kenningum, og at syrgja fyri at barnið er tað fyrsta í barnagarðinum, sum fær nýggjasta móttaklæðið o.s.fr.

Barnið gerst ímynd

Hetta er serliga galdandi fyri tilkomin foreldur, sum hava fingið góða útbúgving, hús, bil og tilfakt.

Hóast tey eru hjún og ikki hava tørv á børnum, so er myndin ikki fullkomin útført, um tey ikki fáa sær børn. Tí verður barnið ein

ímynd av myndini um familjuna, sum tey so fáa sær.

- Í Danmark er barnatalið minkað nærur niður í eina helvt - frá 1970, tá 98000 børn vóru fœdd, til í fjór, tá talið var 60.000 nýfœðingar.

Fyri at vísa á, hvussu danir prioritera, skal eg viðmerkja til stuttleika, at í sama tíðarskeiði vaks hundatalið við 370.000! Fyri at runda av, plagi eg speiliga at taka til: Fortíðargranskarar fara

um nøkur 100 ár at halda, at danin var ein hundur!

Ávaring til foreldur

Ole Flemming Pedersen heldur tað hava alt at týða fyri barnið, at tað hevur gott samband við foreldrini. Hetta er oftani trupult í nútíðini, tá mammann og pápin arbeida úti, og barnið er á stovni allan dagin.

Fyrilestrarhaldarin hevur hópin av kanningum og tølum at vísa á, hvussu - gongdin hevur verið í Danmark seinastu 20 árin. Hóast viðurskiptini ikki beinleið - líkjast okkara, so er ein ávís samanbering ikki til at vísa aftur.

Foreldur í Føroyum - sum eru heppin at hava arbeiði - ásanna, at tey ikki hava so góðar stundir at tosa við barnið, tá øll familjan móð og troytt kemur heim úr arbeiði, skal matgerða, rudda, vaska klæðir o.a. Tá er lætt at fella í veitina, og bert sessast framman fyri t.d. sjónvarpið.

- Ongi tøl eru tøk, sum siga, hvussu nógv tíð foreldrini eru saman við børnunum um dagarnar, tosa við tey, spæla ella gera okkurt ávís saman við børnunum.

Er pápi 5. min dagliga

Í Danmark eru hesi tøl ræðandi, men tey eru sonn, sigur Ole Flemming Pedersen: - Vit hava tosa nóg um, at tað ikki er so umráðandi, hvussu leingi vit eru saman við børnunum, men heldur, hvussu nógv vit fáa burtúrur hesi tíðini.

Ein nýggj kanning í Danmark, sum júst er liðug vísir, at foreldur og børn í miðal eru saman 17 - 18 min. um dagin. Av hesum er pápin bert 5 - 7 min. saman við barninum, t.v.s. at mammann eigur hin partin.

Ole Flemming Petersen: - Tað er greitt, at barnið ikki kann gera sær eina mynd av pápanum, tá so lítul samvera er tillutað barni og pápa.

Barnið finnur ikki sameikan við pápan, og øll kunnu hugsa sær, hvussu lemjandi slík løta er fyri pápan, sum uppalar. Tað at hava børn krevur, at tú hevur stundir at tosa við tey, geva teimum kærleika og seta teimum ávís mörk at ganga eftir í gerandisdegnum. Tað skapar barninum trygt umhvørvi. Er avleiðingin at mammann skal heim aftur at ansa børnunum, tí pápin ikki kann uppfylla sínar skyldur?

- Nei, tað er als ikki neyðugt at barnið skal lívga seg í skúrtíðalindum hjá mammuni, fyri at fáa góð uppvakstrarár. Tað er

beinleiðis eitt afturstig, um so var. Harnæst er einki hjá mammuni at vera heima eftir, tí allar hinir mammurnar eru úti, og børnini í grannalagnum eru eisini á stovni.

Hvør aldur er tann týðningarmiklasti hjá barninum at hava inniligt samband við foreldrini?

- Tað eru so nógvir aldursbólkar, har foreldrini eru miðdeplin í lívinum hjá barninum, men tá barnið er um fimm - seks ára gamalt, og hevur havt neyvt og kensluliga trygt samband við foreldrini, kunnu sigast at vera týðningarmikil.

- Tá barnið er vordíð seks ára gamalt og hevur livað undir tryggum umstøðum, er tað ført fyri at mynda sín egna heim, og at skilja umheimin.

Sjónvarpið vánalig dadda

Trupuleikin í dag er oftast tann, at foreldrini lata sjónvarpið uppala barnið. Situr barnið einsamalt framman fyri sjónvarpið, og eigin tilkomin persónur er at ráðføra seg við, so verður myndin av umheiminum hjá hesum barni, bert avskaplaðar, flákrandi myndir, fara og koma í hugaheiminum, og sum barnið ikki kann seta saman til eina mynd av veruleikanum. Tá verður fíktiónin í sjónvarpinum sett í staðin veruliga lívið, og slík børn hava ongur møguleikar at trívast og mennast á rétta hátt.

- Skulu børn endiliga hyggja at sjónvarpi, so skal tað saman við tilkominum fólki, sum kann greiða barninum frá tí, sum fer fram í sjónvarpinum. Er tað ikki torført fyri barnið, at tilveran er býtt sundur í ein barnagarðsheim og ein heim saman við foreldrum. Hvussu skilja tey millum órætt og rætt - úti og heima?

- Tað er eingin trupulleiki, tí børn eru so ómetliga skjót at umstilla seg, og eru eisini so trúgv móti foreldrum. Tilveran er ikki órkyndandi av teirri orsök. Børn vita fullvæl, at heimið skal takast fram um barnagarðin, og at pedagogarnir bert eru lærarar, meðan foreldrini eiga og eru góð við síni børn.

Likasæl foreldur

Trupulleikin er - sum vit hava nóg prógv fyri í Danmark - at foreldrini nýta barnagarðin sum eitt frístað, á tann hátt, at tey ikki halda seg hava so stóra ábyrgd av teimum.

- Í Danmark hava vit royndarkommunur, sum skipa seg á annan hátt enn

Framhald á síðu 11